

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

2–6. mart 2020.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Mart 2020.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 06.03.2020	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	2.972,37	0,61%	8,13%
Dow Jones Industrial	SAD	25.864,78	1,79%	1,54%
NASDAQ	SAD	8.575,62	0,10%	15,55%
Dax 30	Nemačka	11.541,87	-2,93%	0,21%
CAC 40	Francuska	5.139,11	-3,22%	-2,45%
FITSE 100	Velika Britanija	6.462,55	-1,79%	-9,71%
NIKKEI 225	Japan	20.749,75	-1,86%	-3,29%
Shanghai Composite	Kina	3.034,51	5,35%	-2,31%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na FX tržištu

EUR			USD		
Kurs		Promena EUR u %	Kurs		Promena USD u %
		1w			1w
EUR/USD	1,1305	2,76%	-0,03%	USD/EUR	0,8844
EUR/GBP	0,8694	0,85%	1,22%	USD/GBP	0,7691
EUR/CHF	1,0603	-0,48%	-6,68%	USD/CHF	0,9378
EUR/JPY	119,25	0,22%	-5,59%	USD/JPY	105,48
EUR/CAD	1,5165	2,62%	-0,22%	USD/CAD	1,3414

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR					
				USD		GBP		CHF	
				nivo u %	promena u bp		nivo u %	promena u bp	
Ročnost	nivo u %	1w		nivo u %	1w		nivo u %	1w	
		YoY	/		YoY	YoY		YoY	YoY
O/N	-0,54%	-0,1	/	1,10%	-50,0	-128,0	0,71%	-0,1	0,3
1M	-0,50%	-1,3	-13,4	0,86%	-65,3	-163,0	0,56%	-11,8	-16,9
3M	-0,47%	-4,9	-16,5	0,90%	-56,7	-170,5	0,52%	-15,5	-32,5
6M	-0,43%	-4,1	-19,6	0,88%	-51,7	-180,3	0,53%	-16,2	-46,1
12M	-0,35%	-3,7	-24,0	0,85%	-53,6	-203,1	0,60%	-14,8	-52,3

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci, a ESTR, SOFR, SONIA i SARON za O/N

Izvor: Bloomberg.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q1 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12.09.19.	12.03.20.	-0,60
Federalne rezerve SAD	1,00-1,25	-0,50	03.03.20	18.03.20	0,75
Banka Engleske **	0,75	+0,25	02.08.18.	26.03.20	0,50
Banka Kanade	1,25	-0,25	04.03.20	15.04.20	0,75
Švajcarska nacionalna banka	-0,75	-0,50	15.01.15.	19.03.20.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB-a (RKS je 0,00%);

** Banka Engleske je na vanrednom sastanku održanom 10.3.2020. snizila RKS za 50 b.p., na nivo 0,25%.

Izvor: Bloomberg.

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 2,76% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,1007 do 1,1365 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1124 do 1,1305 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Trend slabljenja američkog dolara nastavljen je i tokom ovog izveštajnog perioda, a vesti i dešavanja u pogledu eskalacije novog virusa širom sveta nastavili su da dominantno utiču na kretanja na finansijskim tržištima.

Na tržištu je i dalje izražena averzija prema riziku, ulagači su sigurnost tražili u zlatu, sigurnim valutama za ulaganje (JPY i CHF) i američkim državnim obveznicama, tako da je u takvim okolnostima dolar gubio na vrednosti prema evru.

Nedelju je obeležila i odluka FED-a da, na vanrednom sastanku, snizi referentnu stopu za 50 b.p., na raspon od 1% do 1,25% (prvi put van redovnog sastanka od finansijske krize 2008), pri čemu je navedeno da virus korona predstavlja rizik po ekonomiju SAD. Nakon te odluke, prinosi državnih obveznica SAD nastavili su da padaju, a dolar da slabi prema evru.

U izveštajnom periodu evro je ojačao prema dolaru za 2,76%.

Sredinom nedelje dolar se blago oporavio, nakon što je iznenadno smanjenje kamatne stope od strane FED-a postavilo valutu na najniži nivo u poslednjih osam nedelja. Do oporavka je došlo usled objavljivanja dobrih podataka koji se odnose na stanje na tržištu rada i uslužnom sektoru u SAD, a ukazuju na snagu ekonomije uprkos širenju virusa korona.

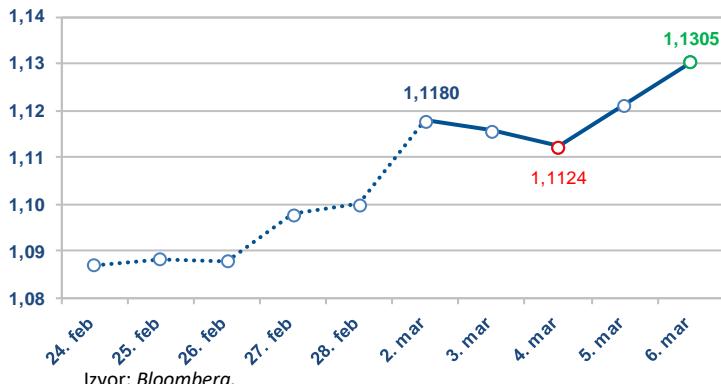
Međutim, u drugoj polovini nedelje objavljene su vesti da je broj zaraženih novim virusom širom sveta premašio 100.000 (uz preko 3.500 preminulih), da se u Italiji virus proširio na sve regije (uz najveći broj zaraženih u Lombardiji), kao i da broj novoregistrovanih slučajeva u SAD raste, što je dodatno uticalo na kretanje na tržištu.

Mnoge države su preduzele vanredne mere radi sprečavanja širenja virusa – uvode se restrikcije u putovanjima, zatvaraju se škole i proizvodni pogoni, dok ekonomski analitičari sve agresivnije smanjuju procene privrednog rasta. Kod tržišnih učešnika takav razvoj situacije pojačao je očekivanja da će FED već na prvom narednom sastanku, 18. marta, ponovo sniziti kamatnu stopu, a očekuje se da će se i druge vodeće centralne banke u svetu odlučiti na sličan korak.

Zabeležen je novi veliki pad akcija na berzama u SAD, kao i pad prinosa na obveznice Trezora, što je za posledicu imalo da američki dolar značajnije gubi na vrednosti prema evru.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

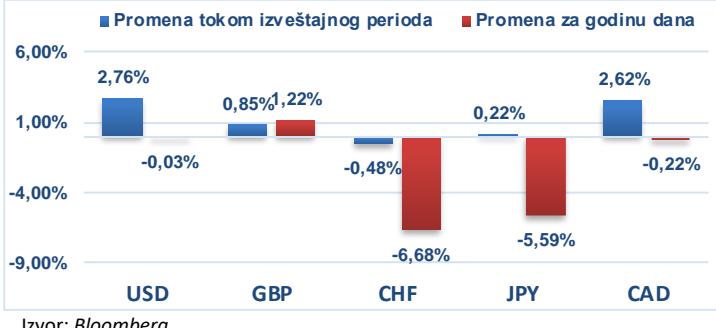
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Kurs EUR/USD krajem nedelje našao se na najvišem nivou još od juna 2019, a dolar je zabeležio najveći nedeljni gubitak u poslednje četiri godine.

Na kraju izveštajnog perioda kurs EUR/USD bio je na nivou od 1,1305 američkih dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda, prinosi državnih obveznica SAD snažno su opali duž cele krive prinos, a posebno kod instrumenata kraće ročnosti, tako da je povećan nagib krive. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 40 b.p. (na 0,51%), a prinos desetogodišnje obveznice za oko 39 b.p. (na 0,76%). Najveći pad prinosu zabeležen je kod najkraćih obveznica, tako da je kod tromesečne zabeležen pad prinosu od skoro 80 b.p.

Na kretanje prinosu tokom nedelje najviše je uticala dalja eskalacija situacije oko virusa korona, kao i odluka FED-a da smanji referentnu kamatnu stopu za 50 b.p. S druge strane, objavljeni podaci ukazuju na rast aktivnosti u privatnom sektoru SAD u februaru, posebno u uslužnom delu, kao i da je tržište rada u veoma dobrom stanju.

FED je na vanrednom sastanku, koji je održan u utorak, smanjio referentnu kamatnu stopu za 50 b.p., na raspon od 1% do 1,25%. Odluka je doneta jednoglasno i usledila je ubrzo nakon telefonskog sastanka ministara finansija i predstavnika centralnih banaka G7 u vezi s virusom korona. U saopštenju, FED navodi da virus korona predstavlja rizik po ekonomiju SAD, iako su njeni fundamenti i dalje snažni, kao i da FED nastavlja da pažljivo prati razvoj događaja oko virusa i njihove implikacije na ekonomske izglede, te da postoji spremnost da se upotrebe mere koje su na raspolaganju kako bi se podržala ekonomija SAD.

FED na vanrednom sastanku smanjio referentnu kamatnu stopu za 50 b.p.

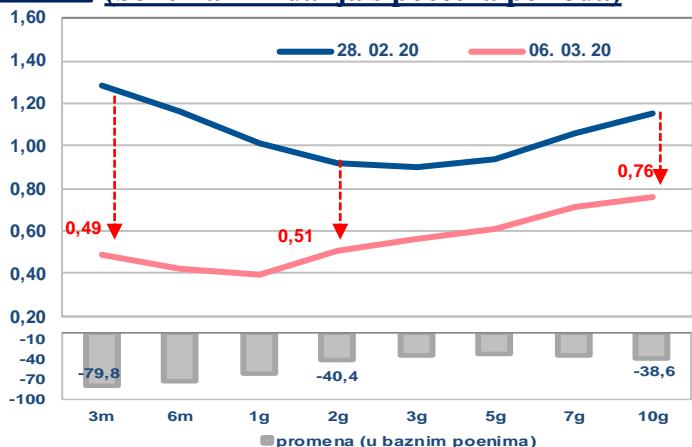
Broj otvorenih radnih mesta van sektora poljoprivrede u SAD (tzv. *NFP – Non-Farm Payrolls*) u februaru iznosio je 273.000, što je daleko iznad očekivanja analitičara (175.000) i nivoa potrebnog za održavanje zaposlenosti na sadašnjem nivou (procenjenog na oko 100.000 mesečno, u skladu s rastom populacije), dok je vrednost pokazatelja za prethodna dva meseca revidirana naviše za ukupno 85.000, na 273.000 u januaru i 184.000 u decembru).

Stopa nezaposlenosti ponovo je smanjena na 3,5%, što je najniži nivo za poslednjih 50 godina, dok je stopa participacije (učešća radno sposobnog stanovništva na tržištu rada) zadržana na nivou od 63,4%. Zarade (po radnom satu) u februaru su povećane za 0,3% u odnosu na prethodni mesec, dok je na godišnjem nivou stopa rasta zarada smanjena na 3,0% (u skladu sa očekivanjima), ali je i dalje na relativno niskom nivou, što ukazuje na slabe inflatorne pritise po ovom osnovu.

ISM indeks neproizvodnog sektora SAD u februaru je povećan na 57,3 (očekivano 54,8, u januaru 55,5), što je najviši nivo za poslednju godinu dana. Kao i u prethodnom mesecu, rast je bio posebno izražen kod komponente poslovne aktivnosti (koja odražava sentiment), a snažan rast beleži se i kod novih porudžbina i zaposlenosti. U 16 uslužnih sektora ekonomije beleži se rast aktivnosti u februaru, dok se u samo dva sektora beleži smanjenje. Ti podaci ukazuju na ubrzanje rasta aktivnosti u uslužnom sektoru SAD u februaru.

1.9

Kriva prinosu državnih obveznica SAD u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.10

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
ISM indeks neproizvednog sektora	Feb	54,8	57,3	55,5
Broj kreiranih radnih mesta van poljoprivrede (NFP), u 000	Feb	175,0	273,0	273,0
Stopa nezaposlenosti	Feb	3,6%	3,5%	3,6%

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih 2y i 10y državnih obveznica SAD u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda nastavljen je pad prinosa nemačkih državnih obveznica duž cele krive. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 9 b.p., na -0,87%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 10 b.p., na -0,71%.

Tokom izveštajnog perioda prinos je smanjen usled dalje eskalacije situacije oko virusa korona, pre svega u Italiji, gde se sada virus proširio na sve regije te zemlje, dok je situacija i dalje najkritičnija u Lombardiji. Ekonomski podaci i dalje ukazuju na blagi oporavak privrede zone evra, ali se oni odnose na period pre širenja virusa, čije će se negativne posledice ispoljiti u narednom periodu.

Predsednik ECB-a Kristin Lagard početkom nedelje izdala je kratko saopštenje u kojem navodi da virus korona predstavlja rizik po ekonomsku aktivnost i funkcionisanje finansijskih tržišta u zoni evra, kao i da ECB pažljivo prati posledice širenja virusa korona i da je spremna da po potrebi preduzme odgovarajuće i ciljane mere.

Stopa nezaposlenosti u zoni evra u januaru iznosila je 7,4%, na istom nivou kao i u decembru 2019, a ispod 7,8% iz januara 2019. U odnosu na decembar, broj nezaposlenih u zoni evra veći je za 1.000, dok je u odnosu na isti mesec prethodne godine broj nezaposlenih manji za 593.000. Najniža stopa nezaposlenosti je u Češkoj (2,0%) i Poljskoj (2,9%), a najveća u Grčkoj (16,5%, podatak za novembar) i Španiji (13,7%).

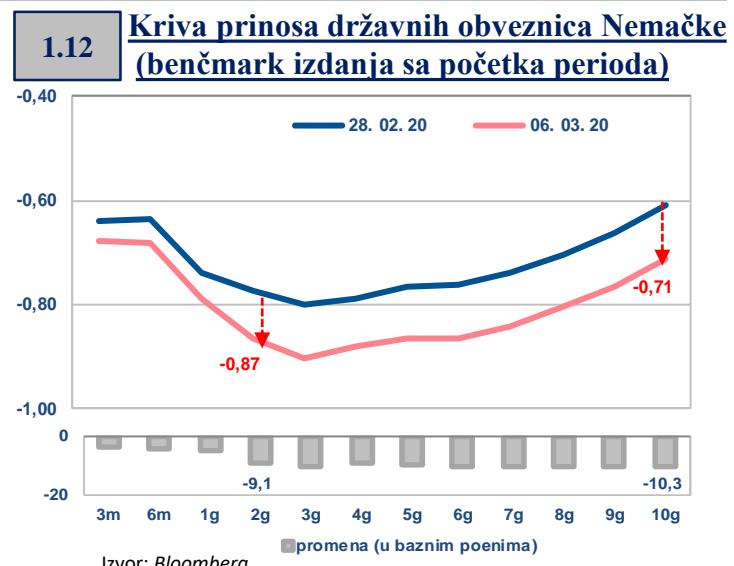
Nastavljen pad prinosa usled širenja virusa, kao i donetih i očekivanih mera vodećih centralnih banaka.

Prema preliminarnim podacima, inflacija u zoni evra iznosi 1,2% u februaru u odnosu na isti mesec prethodne godine, nakon 1,4% u januaru. Sporiji rast ukupne inflacije posledica je nižih cena energenata usled manje globalne tražnje za naftom. Nasuprot tome, bazna inflacija je blago povećana i iznosi 1,2%, nakon 1,1% prethodnog meseca, kao i inflacija u oblasti usluga, koja je povećana sa 1,5% na 1,6%. Međutim, pogoršanje ekonomskih izgleda, kao i izostanak dogovora o smanjenju proizvodnje naftne u okviru OPEC+, moglo bi da utiče na usporavanje inflacije u narednom periodu.

Maloprodaja u zoni evra povećana je za 0,6% u januaru, u skladu sa očekivanjima (nakon smanjenja od -1,1% u decembru), dok u odnosu na isti mesec prethodne godine rast iznosi 1,7%, što je iznad očekivanog 1,1%.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj povećane su za 5,5% u januaru, sa -2,1% u decembru. Inostrane porudžbine su porasle, ukazujući na snažan napredak u svim kategorijama, a naročito u investicionim dobrima. Domaća tražnja smanjena je u januaru, prvi put u poslednja tri meseca. U odnosu na isti mesec prethodne godine, nove porudžbine su smanjene za 1,4% (prethodni mesec revidiran sa -8,7% na -8,9%). To je najveći mesečni rast u poslednjih pet godina, što ukazuje na oporavak kod proizvođača, nakon pada koji je trajao duže od godinu dana. Međutim, od tada su brojne kompanije ukazale na poremećaje u lancu snabedavanja i pad inostrane tražnje zbog širenja virusa.

1.12

1.13

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Inflacija u zoni evra, preliminarno, YoY	Feb	1,2%	1,2%	1,4%
Maloprodaja u zoni evra, MoM	Jan	0,6%	0,6%	-1,1%
Industrijske porudžbine, Nemačka, MoM	Feb	1,3%	5,5%	-2,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke u %

II Kretanja na tržištima izabralih zemalja u razvoju

2.1

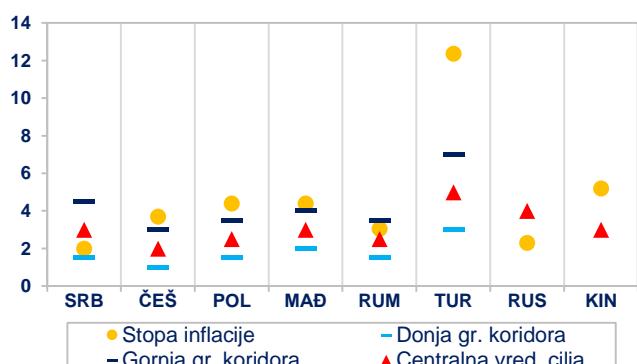
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

Centralne banke	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj Q1, %)*
Srbija (NBS)	2,25	-0,25	7.11.19	12.3.20	2,25
Češka (CNB)	2,25	+0,25	6.2.20	26.3.20	2,25
Poljska (NBP)	1,50	-0,50	4.3.15	8.4.20	1,50
Madarska (MNB)	0,90	-0,15	24.5.16	24.3.20	0,90
Rumunija (NBR)	2,50	+0,25	7.5.18	3.4.20	2,50
Turska (CBRT)	10,75	-0,50	19.2.20	19.3.20	10,75
Rusija (CBR)	6,00	-0,25	7.2.20	20.3.20	5,75
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23.10.15	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / *samo dostupni podaci, nisu realizovane ankete za sve zemlje.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg/sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Odluka FED-a da na vanrednom sastanku smanji referentnu stopu za 50 b.p. pozitivno je uticala na tržište državnih obveznica zemalja u regionu, najpre zbog činjenice da centralne banke ovih zemalja raspolažu značajnijim prostorom za dalje ublažavanje monetarne politike. Najznačajnije smanjenje prinosa zabeleženo je kod desetogodišnjih HoV Turske (za 139 b.p.). Nastavljeno je značajnije slabljenje ruske rublje, koja je, prema podacima agencije Bloomberg, označena kao valuta s najlošijim performansama tokom izveštajnog perioda u regionu EMEA (Evropa, Srednji istok i Afrika). Rublja je oslabila za 5,1% prema evru u uslovima pojačane neizvesnosti povodom ekonomskih posledica virusa korona, kao i značajnog pada cene nafte u prethodnom periodu.

Centralna banka Poljske (NBP) 4. marta zadržala je osnovne kamatne stope na nepromjenjenom nivou (referentna stopa 1,50%). NBP je istakla najnovije ekonomske projekcije – prognoza stope rasta BDP-a Poljske revidirana je naniže za 2020. i 2021. godinu na nivo od 3,2% i 3,0%, respektivno (s prethodnih 3,6% i 3,3%, respektivno), pri čemu je stopa inflacije za 2020. godinu revidirana značajnije naviše (sa 2,9% YoY na 3,7% YoY). Guverner NBP Adam Glapinski na konferenciji nakon sastanka ponovio je da se ne očekuje promena kamatnih stopa NBP u narednom periodu, dodajući da bi sledeća promena referentne stope NBP mogla da bude u smeru smanjenja. Glapinski je posebno istakao visoko poverenje u ekonomske performanse poljske ekonomije, odnosno njenu otpornost na negativne efekte širenja virusa korona.

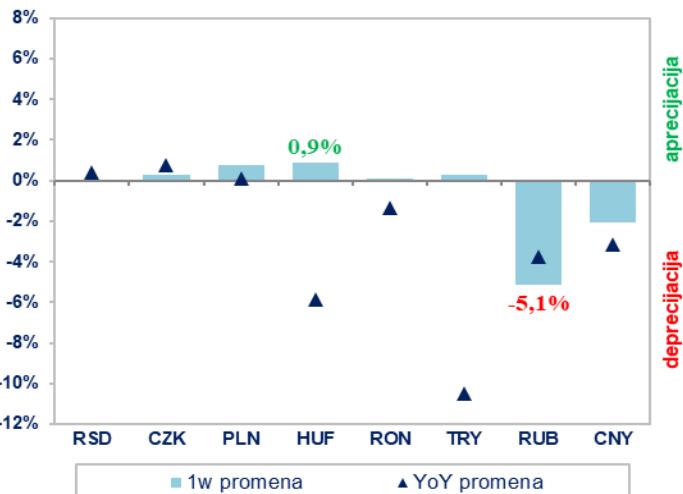
Ruska rublja je tokom izveštajnog perioda oslabila za 5,1% prema evru.

Tokom izveštajnog perioda objavljena je stopa inflacije u Turskoj, koja je u februaru nastavila da raste četvrti mesec zaredom i bila je na nivou od 12,37% YoY, što je iznad nivoa od 12,15% YoY iz januara. Na povećanje stope inflacije u Turskoj prvenstveno je uticalo povećanje cena hrane i bezalkoholnih pića, dok je u suprotnom smeru delovalo smanjenje cena odeće i obuće. Povećanje stope inflacije u Turskoj uticalo je na dodatno smanjenje realne kamatne stope u Turskoj (-1,6%).

Početkom prošle nedelje objavljena je revidirana stopa rasta BDP-a Češke, koja je u četvrtom tromesečju 2019. bila na nivou od 1,8% (povećana s preliminarnih 1,7%), pri čemu je i nakon revizije zadržana ispod nivoa od 2,4% iz trećeg tromesečja 2019. godine. Na povećanje stope rasta BDP-a Češke prvenstveno je uticala jaka domaća tražnja, dok je u suprotnom smeru delovalo smanjenje neto izvoza, u uslovima smanjenja eksterne tražnje.

2.3

Promena lokalnih valuta izabralih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS)

2.4

Prinosi desetogodišnjih državnih obveznica u lokalnoj valuti

	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	2,751	-7,60	-208,10
Češka	1,131	-4,50	-79,20
Poljska	1,635	-14,50	-126,10
Madarska	1,890	-28,00	-130,60
Rumunija	3,838	-18,70	-82,40
Turska	11,410	-139,00	-353,00
Rusija	6,440	-3,50	-202,00
Kina	2,622	-10,60	-56,70

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

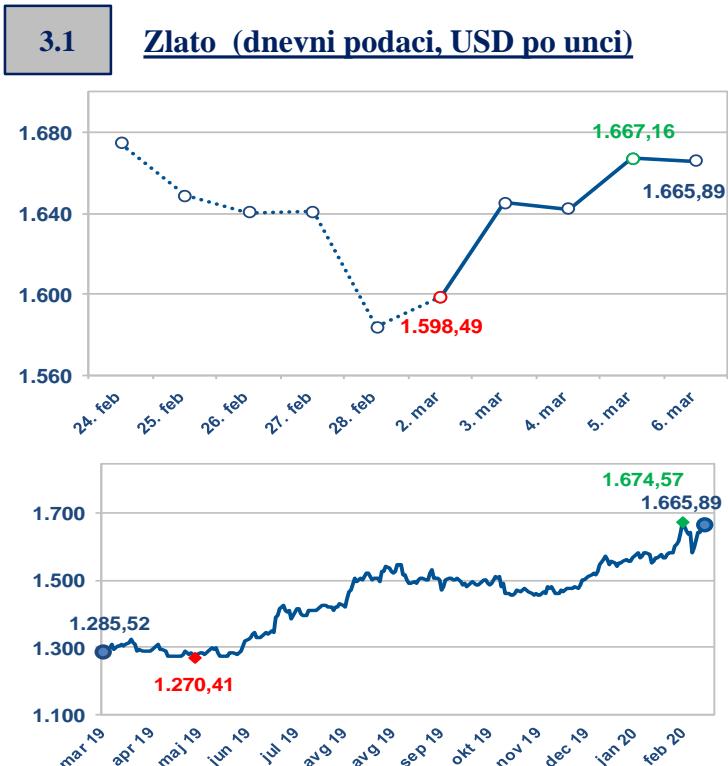
Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je porasla za 5,19%. Cena zlata kretala se u rasponu od 1.598,49 do 1.667,16 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Nakon korekcije cene zlata tokom prethodne nedelje i pada cene koji nije karakterističan u periodima kada je sklonost preuzimanja rizika kod investitora mala i koji se pripisuje aktivnostima pojedinih investitora koji su prodavali zlato kako bi realizovali profit, **tokom posmatranog perioda ponovo je uspostavljen trend rasta cene.**

Cena zlata je porasla za 5,19% i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.665,89 američkih dolara po finoj unci.

Pored rasta cene zlata **kao sigurnog oblika ulaganja (safe haven)**, na kretanje cene tokom posmatrane nedelje znatno je uticalo iznenadno **smanjenje kamatne stope FED-a**, kada je i zabeležen najveći dnevni rast od oko 3%. Pored toga u istom smeru su delovali i **smanjenje prognoza globalnog ekonomskog rasta OECD-a**, najave čelnika Međunarodnog monetarnog fonda da će i ta institucija uskoro revidirati očekivane stope rasta naniže, kao i očekivanja tržišnih učesnika u pogledu dodatne ekspanzivne mere vodećih centralnih banaka.

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent pala je za 9,54% i kretala se u rasponu od 45,25 američkih dolara do 52,73 američka dolara po barelu (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Nakon pada u prethodnom periodu, **cena nafte tipa brent prvog dana posmatranog perioda porasla je za preko 5%** usled očekivanja da će na sastanku OPEC-a biti dogovorenog zadovoljavajuće smanjenje proizvodnje i da će stimulusi od strane centralnih banaka podstićati tražnju.

Bez dogovora OPEC-a i Rusije o dodatnom smanjenju proizvodnje nafte – pad cene oko 9,5%

Nakon toga, **do kraja nedelje usledio je znatan pad cene nafte** zbog straha od usporavanja ekonomske aktivnosti i neizvesnosti oko ishoda pregovora vodećih proizvođača nafte. Krajem nedelje, na sastanku OPEC-a postignut je načelni dogovor o dodatnom smanjenju proizvodnje u drugom tromesečju 2020. godine za ukupno 1,5 miliona barela dnevno, uz uslov da Rusija bude deo dogovora. Stav Rusije je bio da treba zadržati postojeće umanjenje, a ne povećavati nivo umanjenja proizvodnje, što je dodatno uticalo na pad cene nafte, koja je poslednjeg dana nedelje pala za oko 9,5%.

Cena nafte tipa brent je od početka godine do kraja izveštajnog perioda smanjena za oko 32% i izveštajnu nedelju završila na nivou od 45,25 američkih dolara po barelu.

Izvor: Bloomberg.